

Tömöry Péter

A könyvbogár

(Bogdán Lászlónak)

„Nehéz a sorsunk” – mondták a betűk. „Nézd, milyen vaskos terhek nehezednek ránk? Görnyesztenek a gondolatok, amelyek szolgálatába fogtak szószátyár urak. Szorongunk a sorokban, mozdulni nincs erőnk. Szabadíts ki, ügybuzgó jótevőnk!”

A könyvbogár végigszaladt a teleírt oldalon.

„Vezet az út, keresd az Ű-t!”

Fölkapaszkodott az **A** létráján, áttört az **Á** ághegyén, tért a **T**-n, ingott az **I**-n, osont az **O**-n, „lyukba be, ki a lyukon!” – biztatta az **Ly**, „így, csak így!” – sipította az **Í**, áttotyogott a **Ty**-n, forgott a feszes **F** fején, „**Ó-Ó-Ó**, ugrálni be jól!” – sistergett az **S**, zümmögött a **Z**, ödögött az **Ó**, az **É** énekelt, moridult az **M**, önkörén pötyögött az **Ö**, nyögnyögött az **NY**, lengett az **L**, **ZS** zsarátnokán roppant az **R**, cirregett a **C**, pattant a **P**, döngött a **D**, huhogott a **H**, jonhult a **J**, kondult a **K**, bondult a **B**, „giling-galang” – gongott a **G**, „vak varjú!” – visította **V**, „zűrös az úr” – szúrte az **Ű**, az **U** ujjongott: „leng a sok **E**!”, „szertelen eszek szemete” –, sziszegte **SZ**, „betelt a bendő” – így a **B**.

A könyvbogár megtelt a teherrel, amelyetől megszabadította a betűket.

Ráült az **Ű**-re: ürített.

Elégtétellel nézett vissza az üres lapra, amelyen, pottyantott ürülékpontjai mellett, csak **X**, **Y**, és egy árva **W** maradt.

„Ön kicsoda?” – kérdezte **Y**-t.

„**XY**!” – Majd pontosított: „**X** a családnevem.”

„És Ön?” – érdeklődött a **W**-től könyvbogár.

„Wagner” – válaszolta a **W**. „Rólam szól ez a könyv.”

„Mondja, írtak benne másokról is?”

„**XY**-ről például azt, hogy...”

„Nagyszerű! Végigrágom magam az egészen” – mondta a könyvbogár lelkesen.

És magára csukta a könyvfedelet.

Találkozás

(Szöcs Gézának)

Amire befejezte portyáját, pitymallott. Elnehezült, pohos potrohát vonszolva igyekezett vissza a meny-nyezetre. Büszke volt magára, és elégedett: sikerült teljes inkognitóban feltöltekeznie. „Már a landolás is tökéletesen sikerült!” – motyogta magában. „Ha ezt így folytatom, stabilizálódik a helyzetem! Bőséges kosztom, biztonságos családi melegben húzom ki a telet!”

Bebújt a repedésen a kis üregbe, ahol napközi szálláshelye volt.

Megütközött: valaki behatolt a fekhelyére.

Parány, fekete, pontnyi, csinos.

„Minden tekintetben rám hasonlatos! Lehet, hogy nő? Az lenne csodás!” – gondolta, és szeméből kiszállt az álom.

„Ön is poloska?” – fordult feléje udvariasan.

„Nem közönséges!” – mondta fölényesen a kicsi.

„Ah, szóval mezei?”

„Beltéri!” – recegett hűvösen a válasz.

Lentről, a terepről, horkolás hallatszott.

A kicsi remegve zirregett.

„Ne féljen, mélyen alszik. Horkol!” – nyugtatta a poloska, a mindközönséges.

„A horkolás minket nem érdekel! Csak terheli a hasznos winchester-felületet!” – zordult a parány.

„Látszik, még tapasztalatlan, de kitanítom. Figyeljen! Amíg horkol, mi, nesztelen a hónaljába bújunk, és szertelen szívhatjuk magunkba az éltető nedűt.”

„Nem érdekel a hónalj, sem semmi testi rész! Mi értelmiségiek vagyunk: étkünk a beszéd. A beszédben megbújt, rejtező gondolat, titkoknak titka, az a jó falat!”

„Nem érdekli az életnedv, a vér? Amitől fényes lesz és kövér?”

„Bizonyos áttétellel talán, igen, mi is kedveljük a forróvérűeket. Ami a szívén, az a száján. S ami a száján, az már államellenes kiáltvány: államcsíny, összeesküvés, ellenállás és cselszövés. Ki mondta, mikor, mire fel és miért? Ez itt a kérdés! És a nevek: azok bűjtatják a célszemélyeket. Vérré megy – így igaz! – e játék!” – mondta a beltéri poloska, és villódzó áramok surrogtak testéből a szobában szerteszét.

„Nekem ez magas. Legyen szíves, hagyja el a hajlékomat! Érzem, megkeseríti bennem és táplálómban is a vért!”

„Még hogy én menjek? Szedd magad, pucolj! Ne zavarod áramköreimet! Különben bekapcsoltatom vírus- és rovarirtó programom!”

Ki sem mondta, és már zürrögött legott, látatlanul, az elektronika.

Szép pattant a mindközönséges poloska potroha.

Parány vércsepp, a lepedőre hullt.

Fekete pöttyé fakult.

Dóczi László:
Dedesi doboz II.
vegyes technika, kollázs

Fülbemászó

(Horváth Károly zeneszerzőnek)

Késő délután volt, amikor megérkezett. Félhomályban pihent a terem. Sem ember, sem állat sehol. Körötte mérhetetlen csönd honolt.

Végre!

Útja, nem csupán az, amely ide vezetett, de mondhatni, egész életútja, zajkalandos volt. Külső és belső hangokkal elegy.

Egy szarvas fülében született. Neszek és dübörgések közepett. Hona – ha lehet így nevezni egy sötét, vérerekkel, apró szöszökkel, és egy rezgő hártyával bélelt üreget – állandó hangzavar gyanánt tudatosult benne.

A be- és kiáramló levegő sipítása, fogak csikorgó zakatolása, apróbb és nagyobb horkanatok bensőségességében nőtt fel.

A dobhártyára rárezgő madárcsivitelés, erdőzúgás is otthonosan érkezett hozzá. Egyszóval: szülőhelye zajszíntere biztonságérzetet keltett és erősített benne folytonosan.

A nagy változásig. Ami ide vezetett.

Ősz lett.

A szél zúgása minden nappal erősödött.

A vérerek, amelyek lila erezzel szőtték keresztül-kasul lakhelye falait, megduzzadtak és vörös árnyalattal vettek föl. Lüktettek. Egyre elviselhetetlenebb meleget árasztottak. Lucskos párák, ingerült lögybök hangjai töltötték meg a lakást. A szarvas orrüregéből idegen illatok törtek rá. Fojtogatóak, perverzek, buják.

Legszívesebben kimászott volna.

De hová?

Az, amit kintnek gondolt, tudatra serkenése óta vonzotta. De csak innen belülről.

Hogy vonz-vágyának tettel engedelmeskedjen, riasztotta. Valóságosan és morálisan.

„Elhagyhatja önszántából valaki a hazáját? Holmi zajszintemelkedés miatt? Hőmérsékletingadozás okán? Időleges bűzölgéstől undorodva?

Kizárt!”

Dörrenés szakította félbe a morfondírozást Tágult, majd szűkült honüregének fala. Dobódott ide, dobódott oda. Bőgött a föld, bömbölt az ég.

Míntha minden, az egész világ, ebbe a tömör, végtelen bődülésbe merevedett volna.

A két szarvasbika egymásnak feszült. Fölötte, előtte vészes csattogás. Sikongtak az agancsok. Csikorogtak a csigolyák. Dübörögtek a paták. Habosan nyálaztak az állatok.

Majd csend.

Elkullogás.

Döndülve dőlt a busás fej az avarra.
A huppanástól ő is kizuhant.
Kikecmergett a fej alól.
Siralmas látvány fogadta.
A bika kinyújtózva lihegett.
Vagy sírt?
Helyette ő szégyenkezett:

„Ilyen szánalmas helyen születtem. El innen, el! A vesztes nem lehet hazám!”

És elindult, elég nagy a világ!

„Csak találok egy zugot, ahol eltelelek. És, ha kinyílik tavaszom, győztesek fülében rendezem be lakom”
– szólt, s megiramodott.

Aztán lelassult. Csak ment, mendegélt. Mögötte maradt sok nappal és sok éj.
De nem találta azt, mit keresett.
Egyre ridegebbek lettek a reggelek.
És egyre ritkábbak a csábos terepek.

Egy kósza macska fogadta be.

Szánalmas kis luk, csökött fülek.
Bolhával osztozott az albérleten.
Zajszint alatti dorombolás és alamuszi nyávogás.

„Én is kibírom, ha kibírta más!”

És szerényen meghúzta magát.

A macska házi cica volt. Estére hazabandukolt. Vacsora várta, álomra meleg alom.

„Itt az alkalom!” – gondolta, s mikor a macska elszenderedett, kibújt.

„Ez a modern lak, fénylő, csupa máz!”

Észrevett egy koncerttrombitát.
Torkának öble, mint nagy fül. Rámeredt.

Bemászott.

„Hogy a macska rúgja meg! Ez aztán a pazar lakás!
Sem szőr, sem hártya, sem sistergő vérerek.
Tágerű termek, fényes folyosók, apró benyílóok...”

Zegét-zugát bejárta, s beköltözött legott.

Elalvás előtt hálát rebegett. S mert hallotta a régi intelmeket: „új lakásba, hogyha költözöl, nézz aprólékosan körös-körül, számláld össze a szegeleteket, és ébredéskor jegyezd meg álmodat, mert akkor az maradéktalan betől...”

Ám itt nincs egyetlen sarok: minden csak hajlik, kerekdeden simul, kör körbe zárul, ív ívet követ... S kívül! Csodacsillogás, míves billentyűzet.

„Álom nélkül is betelt az álmom! Itt maradok: ez az én világom! Mit érdes sarkok, szőrök, vérerek?! Minek a zajgás?! Mától modern fülbemászó leszek!”

Egy trombitásé volt a trombita. Ki másnak lett volna tulajdona?

A trombitás zenekarban zenélt. A zenekarban volt zenész elég. Tán talán túlságosan is sok. Úgy hívták őket: szimfonikusok. És mindeniknek volt egy hangszere. Hegedű, nagybőgő, cselló, brácsa, fagott, kürt, triangulum és hárfa, dobok, cintányér, duda, xilofon, furulya, flöte, pánsíp, szaxofon, rumbatök, kasztanyetta, fuvola, harsona... És egy csoda: a versenyzongora!

Fedelét karcús karon tartja, mélysima, a porszem is elsiklik rajta, zömök a lába, mégis csinos, s azok a fehér-fekete alakzatok – a billentyűi – akárha apró angyalok...

Késő délután, mikor a trombitás elhozta ide, így vette birtokba a terepet. De szemléje végén megtört a csend. A terembe rengeteg ember érkezett. És mind a sok zenész.

Meg egy pingvinnek öltözött alak. Láttán fölharsant a taps.

A dobhártyája majdnem beszakadt.

Aztán nyugalom, csend, kívül belül.

Percnyi ájulat.

S a csend dagad, dagad...

Mint hadvezér, a mester belevág: hasad a csönd, kavarog a világ, harsog, majd elül, de a kar kergeti, rendületlenül...

„Fusson, akinek nincs tora!”

Feketén vinnyad a zongora... A dob mélybarnán dübörög...

„Honnan költöztek belé az ördögök?”

Kis pihenő: esdeklőn fölsír, peng a hárfa... Nem szánja meg a kis pálca: rázúdít kürtöt, harsonát, a hegedűk egész sorát...

„Fülbemászó...” – súgja a trombitásnak, lelkesen a szomszéd zenész.

„Az vagyok, kegyelem, az vagyok! Én...”

De nem folytathatja tovább.

Szél süvít a lakáson át. Dörög, villámlik, nyáleső zuhog, hol mély, hol magas, süvítő hangzatok, kapaszkodna, de minden sima, hiába feszül a lába ina, csúszkál, bukdácsol, reménytelen, vergődik: „Szentatyám, mi történik velem?” Dübörög, zeng, hogy mindjárt szétreped, darabjaira hull a világegyetem...

„Mi ez a pokoli zenebona?”

„A sors, a sors, a sorsszimfónia!” – harsog az égi hang.

Föllebbenti egy izmos légvonatot, kilendíti a trombitából, s repül. A zenekar felett, az ég felé, megbolydult porszemek, mint bolygók, félelmetes csillagok...

„Nektek is ily sanyarú a sorsotok? Mi magyarázza, mily kozmikus okok?”

Válasz nem érkezik, vagy nem hallja meg, most már remeg az egész terem, égiháború, földindulás, Isten haragja, végső leszámolás, teremtés előtti ősrobbanás... Aki süket csak az érti meg...

Koppant nagyot és betakarta a csend.

Belezuhan Beethoven hangszigetelt fülibe.

(Veszprém-Bonn, 2010. december-2011. január.)

Miklósovits László: Dal az el nem jött leányról (Szapphó)

Cserebogár és lepke

(Farkas Árpádnak)

Amikor a csimasz és a hernyó, télvíz idején, mélyen a föld alatt összetalálkozik, kis álom-tüzek gyulladnak a rögben.

„Látod-e színesedő szárnyaim?” – szól a hernyó.

„Színes szárnyaid?” – kérdez vissza a csimasz.

És elfintorodik:

„Utálatos pondróságod látom csupán. Nyálkás közelséged borzongat. Még, hogy neked szárnyaid!”

A csimasz tekeredik egyet.

„Csodáld inkább finom ezeztű hártavitorlám, a mélybarna kitinburok alatt!

Röptém majdani hangszereit!”

„És a virágok?” – szendéskedik a hernyó – „A virágok, amik nekem tárják ki kelyheik, engem áhítóznak, sárgán, vörösen, kéken, fénylő hófehéren ringatnak, ingatnak felém porzót és bibét!”

„Még, hogy porzó és bibe!? Rigó kapirgál fölötted a hóban, sárga csőre mögül a sötét ide villan, étvágya vörös és falánk!”

„Figyelj, hogy zizeg a holt levél, a didergő cserefán! Azt zirrenti, hogy a vakond álmából felébredt és vackod körül kaparász! Míg tavaszom irigyled, már melletted lapátol, pillanat és felél!”

Nap, mint nap így folyik a csendes csevegés.

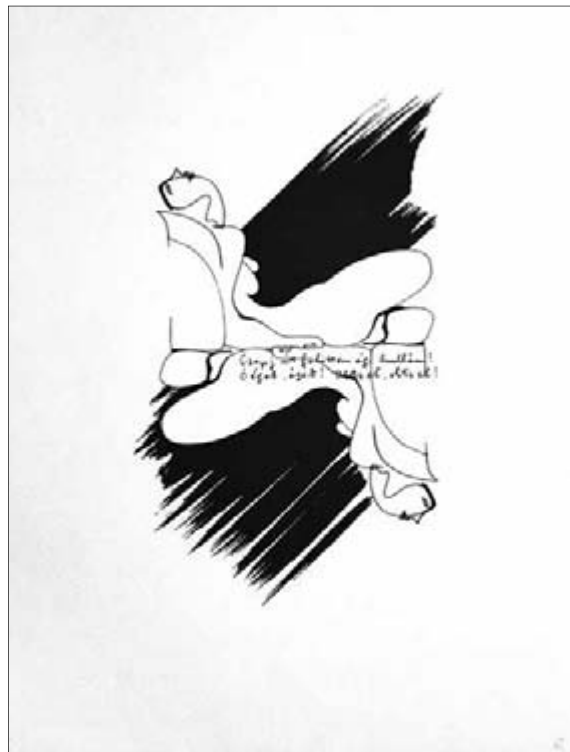
Pillangót álmodik magáról a hernyó.

Cserebogarat a csimasz.

Hernyóról álmodik a rigó.

Csimaszról a vakond a föld alatt.

És megérkezik a tavasz.

Miklósovits László:
Szerelmes ifjú
estfantáziája
(Burger)